

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Hugonis Regis, qui felicibus auspiciis regnum Francorum indeptus est, propagatam fuisse, nemini dubium esse poterit qui immensum illud Decretalium corpus ab Alexandro III. & Innocentio ceterisque Pontificibus editarum respiciet. Ex enim ecclesiasticarum legum vires in judicis & magistratum regiorum tribunalibus obtinent; si paucas quasdam epistolas Decretales demas, quae usu receptae non sunt, ob eas rationes quas alibi expendimus.

VII. Olim quidem una cum synodorum tractatu negotia universalis Ecclesiae procurabant Summi Pontifices. Sed posterioribus temporibus in consilium adhuc buerunt Cardinales, postquam jura sunt, tempore inaugurationis, (juxta veterem formulam, qua extat in Collectione Canonum Cardinalis Deus dedit, & in libro Diurno Bibliothecae Vaticanae) se ministerium suum cum consilio Cardinalium gesturos. Vnde factum ut quamplurimae Constitutiones de consensu Cardinalium factae dicantur. Iam inde a Petri Damiani temporibus, id est, anno M.LXI. Episcopi Cardinales eum locum tenebant, ut de illis Damianus dixerit: Patriarcharum & Primatum jura transcendunt, & super ipsis quoque Pontifices authenticam prevalent proferre censuram. Vnde Coadjutores & Collaterales Papae dicuntur a Bernardo; qui addit in eorum commendationem: Annon eligendi de toto orbe, orbem judicaturi. Eo tempore jus illud sibi vindicabant Cardinales, ut unum essent cum Papa corpus ad universalem Ecclesiam ordinandam. Commoiti enim contra Episcopos Gallicanos, & beatum Bernardum, quod aliqua de fidei negotio definivissent, aiunt Eugenio: Per nos tanquam per cardines universalis Ecclesie volvitur axis; ut observavit Otho Frisingensis; qui alia eorum verba ad Eugenium subdit: Ecce Galli isti etiam faciem nostram contemnentes, super capitulis quae his diebus, nobis assidentibus, agitata sunt, tanquam finitae sententiae ultimam manum imponendo, nobis inconsultis fidem suam scribere presumperunt. Ceterè sin Oriente, utpote Alexandria, vel Antiochiae, coram omnibus Patriarchis hujusmodi tractaretur negotium, nihil firma stabilitate solidum sine nostra definiri valeret auctoritate. Quare mirandum non est quod Ostiensis Cardinalis docet, Cardinalem loco universalis Ecclesie suum habere officium. Ioannis de Turrecremata in eandem sententiam haec sunt verba: Dominorum Cardinalium consilio & assensu Summus Pontifex regit, disponit, atque gubernat universalē Ecclesiam.

VIII. Hodie tamen eo jure uitetur Ro-

manus Pontifex, ut eos quidem in consilium adhibeat, sed eorum assensu non indigeat; testibus Illustr. Card. Bellarmino, Azorio, & ceteris scriptoribus.

C A P V T X.

Synopsis.

I. Iudicia Romani Pontificis in causis è provinciis delatis. Probatio difficultis, si jure appellationum institutatur, ante Concilium Sardicense.

II. Novaratio aperta, per Relationes, & Consultationes. Quibus Principum Romanorum cognitione constabat,

III. Earum usus in Ecclesia, in dubiis fidei & discipline. Ius Relationis suscipienda Metropolitis & Patriarchis debetur, ex Hieronymo. Sed principiū Romano Pontifici ex Oriente & Occidente; ut probatur ex Hieronymo, & Cyrillo Alexandrino.

IV. In Occidente Relatio de dubiis fidei Romanam missa à Concilio Africanis, ut gesta firmarentur. Innocentius hoc Relationes sedi sua vindicat ex consuetudine, & ex canone.

V. De dubia disciplina referebatur ad sedem apostolicam, è Siricio & Innocentio. Responsiones pro jure constituto habita.

VI. Ante Concilium Nicanum, causa dubia relata ad sedem apostolicam ex consuetudine, qua confirmata est canone Concilij Niceni, ut probatur ex Innocentio, nova interpretatione adhibita. Majores causa, id est, ambigue.

VII. Hincmar explicatio refellitur, quia alluditur ad Sardicense Concilium.

VIII. Exemplum veterrimum Relationis è Cypriano. Marcianus Arelatenensis Episcopus deposuit decreto Romani Pontificis, ad relationem Episcoporum Gallicorum, ex sententia Cypriani.

IX. Ante Concilium Sardicense Galli nisi Relationibus, & postea Appellationibus ad sedem apostolicam.

X. De Relatione Conciliorum Generalium ad Summum Pontificem.

I. **V**T legis ferendæ jus, ita & ultima judicia penes Imperatores olim fuere; qui aut ipsi cognitionem suscipiebant, aut concessa jurisdictione Praefectis prætorio, vel ceteris magistratibus, vice sacrae judicandi potestatem præbebant, appellandi ab eorum sententiis facultate interdicta. Nunc inspicendum est, an Romanii Pontificis judicia nulli essent appellationi obnoxia, & in eo conferri posset cum Cognitionibus Principis. Iudicia autem illa exercebantur, aut ratione habita eorum negotiorum quae ad provinciam Romanam metropoleos pertinebant, aut eorum quae in ceteris provinciis oriebantur. Utroque casu, ab ipsis Ecclesiae cunabulis, Pontifices suprema & principali in iudicis reddendis auctoritate viguerunt. Quod ad Romanam metropolim attinet, non est quod diu in eo capite probando

E

Cap. Apostolice.
de te judic. cap.
t. de schismat.
cap. licet. cap.
Eccl. de Elect.
cap. t. de remiss.
in 6. cap. cuncti in-
ter. de consuetud.
Clem. ne Roma-
ni. Clem. pietatis
que de Elect. &
pallium in Bullis.

Bernard. de Con-
fid. L.4. c. 4.

Otho Frising. lib.
1. de Gesta Frid.
c. 17.

Iohann. de Turre-
cremata. lib. 1. de
Ecccl. c. 80.

hæream, cùm nemo unquam cogitarit eam provinciam alijs Patriarchæ præceptis paruisse; imò verò qui sententia nostræ refragantur, non alio nitantur argumento, quā rerum ecclesiasticarum ultima judicia unicuique synodo commissa fuisse. Sed articulus secundus magna contentione vexatur hodie à Novatoribus hujus seculi, & à viris quibusdam antiquitatibus ecclesiasticæ peritissimis, qui Nicæno Concilio adeo sanctam synodorum provincialium auctoritatem putant, ut neque ipsi etiam Episcopis gradu suo dejectis appellandi facultas supereret. Vnde conficiatur nullam occasionem relictam, in qua se supra illa in judiciis reddendis Romani Pontificis potestas explicaret. Sanè dubitandum non est quin magnis difficultatibus impedita sit hujus speciei probatio, si jure appellationum nitamus; quarum usus, ante Concilium Sardicense, est omnino controversus.

II. Sed alia via nobis aperienda est; quæ certum jus certis argumentis constitutum. Duo ergo tempora expendenda sunt; unum, quod anterius est Concilio Sardensi; alterum, quod est posterius. Si primorum temporum ratio habeatur, suprema quidem auctoritas cognitionum, etiam per Gallias, Pontifici afferetur; sed eo more qui in Consistorio Principis servabatur; non illo ordine qui apud tribunalia magistratum invaluerat. Negotia ista non Appellationibus, sed Relationibus, vel Consultationibus ad sedem apostolicam missis expediebantur. Relatio & Consultatio promiscuè accipiuntur in Digestis, Codice Theodosiano, & Iustiniani; quas ad Principem mittebant Præsides provincialium, & ipsi Prefecti prætorio, quando dubia litis occasio id exigebat. Quem relationum morem à Plinio secundo, cùm ad ordinandam Bithyniam & Pontum à Trajano Principe missus esset, frequenter usurpatum fuisse legimus.

III. In Ecclesia duorum generum causis, Relationum vel Consultationum usus erat accommodatus; aut in iis quæ fidei controversæ, aut in iis quæ dubia disciplinæ capita respiciebant. Sanè in universum hoc dicere liceat, Relationum recipiendrum jus in Ecclesia, summarum sedium antistitibus competitivisse; ne quis, cùm de Romana Ecclesia agitur, existimet me novam quandam auctoritatem in eo genere commentum fuisse. Id docebit egregiè Hieronymus; ex quo disces Episcopos aut Metropolitanis suis, aut Patriarchis, si de fide ageretur, referre debuisse. Etenim cum

Ioanne Hyerosolymorum Episcopo, qui quidem de Origenis erroribus, quos plurimi velut redivivos amplectebantur in Palæstina, ad Theophilum Alexandriæ Archiepiscopum scriperat, Hieronymus graviter expostulavit, eo solùm nomine, quod ad Cæsareæ Metropolitanum, vel Antiochiaæ, quæ secundum Nicænos canones Metropolis erat Orientis, ac proinde Palæstina, referre debuisse. Itaque ex eo colligitur evidenter, jura Relationum deberi Patriarchis. Ceterum quia præ aliis Romanæ fedes principatu quadam vigebat, hinc factum ut Orientis & Occidentis synodica Consultationes ad Romanum Pontificem mitterentur, teste locupletissimo Hieronymo, qui se apud Damasum iis respondendis operam navasse proficitur in epistola ad Ageruchiam. Hinc est quod Cyrillus Alexandrinus, cùm Nestorium crebrioribus literis ad saniorem mentem hortatus esset, perfidia heretici illius in dies erumpente, rem omnem ad Celestinium ex more Ecclesiæ retulerit; ut ipse tanto morbo, qui in Ecclesia grassabatur, conjunctis viribus pro dignitate loci sui mederetur. Hoc testatur ipse Cyrus Celestino: *Longa Ecclesiæ consuetudo suadet ut ejusmodi res sanctitati tuae communicentur.* Relatione facta, Celestinus synodo Romæ coacta non solùm de fidei capitibus decernit, sed etiam ipsum Nestorium hæreticos auctorem à communione sua & ab Ecclesia Constantinopolitana dejicit, nisi intra decem dies nefariam doctrinam conceptis verbis anathematiset; & Cyrillo dat in mandatis ut Romanæ sedis auctoriitate adscita, & Celestini vice & loco cum potestate usus, sententiam istam exequatur, & illi Ecclesiæ propiciat. Hoc Celestini iudicium probatum est à Concilio Ephesino; quod damnationis sententiam in Nestorium trinis literis evocatum ad synodum, & judicio se sistere recusantem, protulit quidem; sed ad eam sententiam ferendam coactos se fatentur Patres in sua sententia periculo, & à sacris Canonibus, (scilicet ob contumaciam Nestorij, quæ Canonibus plectitur) & ab epistola sanctissimi Episcopi Celestini, qui Nestorium sacerdotio privarat ad Relationem Cyrilli. Quare Iustinianus legitimè & ex ordine loquitur, cùm omnia quæ ad statum & unitatem Ecclesiarum pertinent, referri à se ad Beatitudinem Papæ Veteris Romæ scriptis, quod sit Caput omnium Domini Sacerdotum.

IV. Sed misso Oriente, Occidenti haerendum est, ne longius à destinatione mea aberrem. In Occidentis provinciis Relatio-

& Imperij Lib. I. Cap. X.

35

nes ad sedem apostolicam in caussis fidei mittebantur, ut de integro cognitione habita, quod à synodis judicatum erat, illius sedis decreto firmaretur. Damnata Pelagij & Celestij hæresi, Concilium Milevitanum & Carthaginense ad Innocentium retulerunt. Sed quo fine, ex eorum verbis addissemus: *Hoc itaque gestum, Domine frater, summa caritati tue intimandum duximus*; ut statutis nostris mediocritatibus, etiam apostolice sedis adhiberetur auctoritas, inquit Milevitanii Concilij Patres. De Relationibus utriusque Concilij, & Carthaginensis, & Milevitani, cognitio habita est in Synodo Romana ab Innocentio: qui Iulium Episcopum Aurelio Episcopo Carthaginensi resistuit, cum apostolica sedis ad Relationem duplicitis synodi judicatis. Recte & ex ordine judiciorum Relationem vocat syndicam epistolam ad se missam. Qua dictione etiam utitur in epistola ad Aurelium & Augustinum, *Vestrīs Relationibus respondentes rescripsimus*: Et in literis ad Concilium Milevitanum datis: *Fiant enim necesse est cautores, cum inventores malorum ad duplicitis relationem synodi, sententia nostra statutis viderint ab ecclesiastica communione sejunctorū*. Ius istud Relationum sedi apostolica & ex antiqua consuetudine, & è Canonibus sibi vindicavit Innocentius, eā epistolā, quam iis verbis conceptam observavit Augustinus, quae sedis apostolicae Sacerdotem decebant. Cujus epistolæ ad Concilium Milevitanum datae sententia eō tendit, ut doceat antiquam esse regulam, & canonem, ut de rebus dubiis, præstertim si de fide agatur, ex omnibus provinciis ad Romanam Ecclesiam referatur; ut quæ sequenda sint, omnibus Ecclesiis promantur: *Diligenter, inquit, & congruè apostolici consulitis honoris arcana, honoris inquam illius quem, preter illa que sunt extrinsecus, sollicitudo manet omnium Ecclesiarum, super anxiis rebus que sit tenenda sententia: antiquam scilicet regulam secuti, quam toto semper orbe necum nōs esse servatam.* Neque enim hoc vestram credo latere prudentiam, qui id etiam actione firmassis, scientes quid per omnes provincias de apostolico fonte poteritis responsa semper emanent. Præstertim quosies fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres & cœepiscopos nostros non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem, referre debere, velut nunc retulit dilectio vestra, quod per totum mundum proficit Ecclesiis omnibus. Infrā: *Geminus igitur bono caritas vestra fungetur. Nam & Canonum potieminis gratia servitorum, & beneficio vestro tatus orbis tutabitur.* Quinam sint illi canones, à quibus Relationum ordinem profectum scribit Innocen-

35
tius, statim discutiemus; si tamen mihi per lectorem liceat alterum Innocentij locum laudare, quo jus istud Relationum ab antiqua traditione, ab ecclesiastica disciplina, & à patrum institutis divina sententia decretis apertissimè repetit, eā nempe epistola qua ad Concilium Carthaginense rescriptit: *Antique traditionis exempla servantes, & ecclesiastice memores discipline, nostrae religionis vigorem non minus nunc in consolendo, quam antea cùm pronuntiaretis, veneratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbasitis esse judicium, scientes quid apostolice sedi debeatr, cùm omnes hoc loco positi ipsum sequi desideremus Apostolum, à quo episcopatus & tota auctoritas nominis hujus emerit. Quem sequentes, tam mala jam damnare novimus, quam probare laudanda; vel id verò quid patrum instituta sacerdotali officio custodientes non censemus esse calendam; quod illi non humana sed divina decrevere sententia; ut quidquid quamvis de disjunctis remotisque provinciis ageretur, non prius ducerent finendum, nisi ad sedis hujus notitiam perveniret, ut tota hujus auctoritate, iusta que fuerit pronuntiatio firmaretur Verba illa indefinita, Quidquid quamvis de remotis provinciis ageretur, non prius ducerent finendum, quam ad sedis hujus notitiam perveniret, ad materiam, de qua agitur, coerceri debent atque restringi, juxta vulgatam Iuris definitionem; scilicet cùm de rebus dubiis & anxiis queratur, ut idem Innocentius superiori epistola adnotavit.*

V. Præter controversias fidei, de rebus dubiæ disciplinæ ad sedem apostolicam referebatur: quia cùm Ecclesiæ Occidentis nondum aliquo canone scripto tenerentur, sed tota ratio disciplinæ, consuetudine & usu quodam constaret, qui sincerius in Ecclesia Romana servabatur, inde sacra politia forma velut à capite institutionum erat omnino repetenda. Quare cùm Himerius Tarraconensis Episcopus de quibusdam disciplinæ articulis, qui Baptismum, Pœnitentiam, & Clericorum Monachorūmque officia contingebant, Siricum Pontificem consuluissest, ad Romanam Ecclesiam, inquit ille, utpote ad Caput tui Corporis retulisti. Quibus verbis debitam ex officio relationem esse significat. Responsa vero non ante dedit Consultationi Himerij, quām in conventu fratribus sollicitius Relatio lecta fuisset; ut omnia diligenter tractarentur. Frequentissimus erat istarum Consultationum usus sub Damaso, ut nos docuit Hieronymus; & tempore Innocentij, qui Relationibus ab Episcopis Italia, Hispaniarum, & Illyrici missis respondit, & Consultationibus Episcoporum Gallicanorum; ut patet ex

Siricius in epist. ad
Himer. Tarac.

literis datis ad Exuperium Tolosanum Episcopum: *Dilectio tua*, inquit, *institutum sequunt prudenter*, ad sedem apostolicam referre maluit quid de rebus dubiis custodire deberet, quam usurpatione presumptā, que sibi videbantur, de singulis obtinere. Porro Relationes istae ad eum tñm mittebantur, ut synodus provinciarum pateret quid in re illa dubia & controversa post responsum apostolicae sedis sequendum esset, tum in negotio de quo emergerat questio, tum in similibus speciebus. Vnde profectum est ut Decreta Pontificum, quæ in Collectione Dionysij continentur, ad Relationes Episcoporum, nunc generaliter de re dubia, nunc de specie quadam proposita, constituta sint. Qui mos etiam sequentibus temporibus invaluit; adeo ut magna illa Decretalium moles è rescriptis Pontificum ad varias Episcoporum consultationes ferè tota constet.

VI. Sed ut orationem meam in eam quæstionem contraham quam inspiciemad initio hujus capituli proposui, eam invalidisse consuetudinem ante Nicænum Concilium assero, ut si in dirimendis Clericorum contentionibus dubitaretur de aliquo ecclesiasticæ regulæ capite, vel ratione habita personarum, vel rerum, synodus provincia ante vel post judicium redditum, Relationem ad sedem apostolicam mitteret, ut justa sententia illius sedis auctoritate firmaretur, vel executio injusta suspenderetur, quæ consuetudo canone sexto Nicæni Concilij confirmata est. Scio quantum laborem in me recipiam, ut sententiam meam probem, quæ apud multos quasi nova periclitabitur. Sed cum summam in iudicio redendi apostolicae sedis auctoritatem evincat, sine ullo Appellationum adjumento, viris eruditis acceptiorem fore non vano prorsus augurio mihi persuasi. Non longè arcessenda est hujus rei probatio. Prodit se, si verba illa Innocentij sincere expendantur, quæ viros eruditissimos molestè habuerunt. Edamus verba, deinde ad interpretationem nos accingemus. *Si quis autem cause vel contentiones inter Clericos tam superioris ordinis, quam etiam inferioris fuerint exortæ; ut secundum Synodum Nicenam congregatis ejusdem provincie Episcopis iurgium terminetur, nec alicui liceat, (sine prejudicio tamen Romane Ecclesie, cui debet in omnibus causis reverentia custodiri) reliqui his sacerdotibus qui in eadem provincia Dei Ecclesiam nutu divino gubernant, ad alias convolare provincias. Si autem maiores cause in medio fuerint devolute, ad sedem apostolicam, sicut Synodus statuit, & veterus consuetudo exigit, post judicium episco-*

pale referantur. Ex hac epistola quis esset ante Concilium Nicænum ecclesiastice disciplinæ status, licet alioqui quamplurimis difficultatibus involutus sit, aliquo pacto expediti potest. Canone sexto Concilij præcipitur ut mores antiqui obtineant, tam ij qui Alexandrina Ecclesiæ jura, quam illi qui Romanæ privilegia & ceterarum Ecclesiæ respiciunt. Consuetudo illa Romanæ Ecclesiæ ferè nos latet; quia posterioribus Decretis in multis capitibus est amplificata. Attamen ex hoc Innocentij loco discimus eam fuisse mentem Synodi, cum de judiciis Episcoporum & reliquorum Clericorum decerneret, ut nullum fieret præjudicium Romanæ Ecclesiæ, & ei reverentia quæ illi in omnibus causis debetur. Reverentiam porrò illam in majorum causarum Relatione versari. Si quis verò hunc Innocentij locum componat cum altero qui ex epistola ad Concilium Milevitatum jam prolatos est, inveniet hos esse canones, & hæc antiquam regulam toto orbe servatam, ut de rebus anxiis quæ sit sequenda sententia, sedes Romana consulatur; id est, in majoribus causis, ex præscripto Nicæna Synodi, & veteris consuetudinis, ad eam referatur. Itaque ex Innocentio duorum canonum Nicæna Synodi sinceram sententiam constitutere possumus, quinti scilicet, & sexti. Quinti hanc esse mentem Innocentius quæ ac Synodus Africana testatur, ut Clericorum cause suis synodis finienda committantur; Clericorum scilicet tam superioris quam inferioris ordinis. Quod ita intelligendum est, ut juxta veterem consuetudinem, quæ sexto canone sancta est, prælegium Romanæ sedis in omnibus causis tam Episcoporum, quam Clericorum, custodiatur, & reverentia debira sedi apostolica servetur. Nempe ut ad eam fiat relatio, si in earum contentionum examine de rebus majoribus queratur, id est, de iis quæ controversa & dubia erunt; seu fidem respiciant, seu disciplinam. Evidem è duobus Innocentij locis inter se comparatis coniectum puto ut maiores causæ pro anxiis & dubiis sint accipienda. Sed nihil verat quin ea interpretatio Pelagi Papæ quodam loco adjuvetur, qui in epistola ad Ioannem Constantinopolitanum Episcopum, maiores causas eas esse apud Innocentium interpretatur, quæ sint difficiles: *Majores verò & difficiles questiones, ut sancta synodus statuit, & beata consuetudo exigit, ad sedem apostolicam semper referantur.* Itaque non ad omnes causas se Romana Ecclesiæ cura demittebat. Synodis provinciarum liberum erat causarum judicandarum arbitrium, si aperte

Innoc. 1. in ep. ad
Victor. Rotomag.
c. 3.

essent & liquidae. Sed si res quædam dubia & dignus vindice nodus incideret, Relatione à Synodo facta, sedes apostolica consulebatur. Quod vicem appellationis subi- bat; sed formulis legum & disceptatio- num forenum angustiis reos non atterebat.

Hincmarus ep. 9.
cap. 12. & lib. 1.

VII. Non me latet Hincmaro Remensi- vissum, de Synodo Sardicensi, & de Ap- pellationibus Episcoporum gradu suo dejec- torum, agi apud Innocentium: *B. quogue Innocentius*, inquit, *ad Victoricum Rotoma- gensem Episcopum, duo capitula magni Concilij Nicenii, & capitulum Sardicensis Concilij de Episcoporum ad sedem apostolicam appellatio- ne, uno capitulo sagaciter atque patener expli- cat*. Sed multa me ab ejus sententia discede- re cogunt. Primum est, *injecta Nicæna Synodi* mentio prima parte capituli, que vetat ut aliam synodus statim verbis generalibus lectori incauto & non monito intrusisse vi- deatur. Secundum est, majores caussas non coerceri solis Episcoporum appellationibus, sed ad omnes caussas porrigi tam Cle- ricorum quam laicorum, in quibus rever- rentiam Romanæ sedis custodiendam docet Innocentius; scilicet, si ejus generis sint, ut inter dubias referri debeant. Quo solo casu ipsas Episcoporum cognitiones ad se- dem apostolicam referendas aliquando cen- suit idem Hincmarus. Posset addi, à Siricio & Innocentio solos canones Nicænos in iudi- ciis reddendis prolatos; ut frustra videatur Innocentius hoc loco ad Concilium Sardicense respexisse.

VIII. Clarissimum & vetustissimum extat hujus Relationis exemplum apud Cy- prianum: cuius testimonium eò lumentis usurpo, quòd adversus appellationes à qui- buidam in partes trahatur. Per me licet dic- cant illi, Cyprianum eo nomine graviter commotum, quòd Episcopi quidam in Af- rica damnati, Romam se contulissent, cùm statutum sit omnibus Episcopis, ut ipse lo- quitur, & equum sit pariter ac justum, ut u- niuersusque causa illuc audiatur, ubi est crimen admissum, & singulis pastoriis portio gregis sit adscripta, quam regat unusquisque & guber- net, rationem sui actus Domino redditurus; nec oporteat Episcoporum concordiam coherentem subdola & fallaci temeritate collidere, sed age- re illuc causam suam, ubi & accusatores habere & sui criminis testes possint; nisi si paucis de- speratis & perditis minor esse videtur auctoritas Episcoporum in Africa constitutorum, qui jam de illis judicaverunt. Proferant ejusdem Cypriani judicium de Baslide & Martiale Episcopis à synodo Bæticae provinciae in Hispania depositis, & à Stephano Pontifi-

ce nimis properè in communionem suam receptis. Qui appellationum usum tuentur, facile se his difficultatibus expedient. Mihi verò planior & sinceror videtur esse responendi ratio, si Cyprianum cum Cypriano conciliemus, & concedamus ingratas quidem illi fuisse judiciorum in provinciis redditorum retractationes, quamvis Sum- mis Pontificibus non passim, sed aliquo ca- su, essent acceptæ; summum tamen jus Romanæ, in sententia de rebus ad se rela- tis ferenda, disertissimis verbis Cypri- anum agnoscit. Quod evidentissime patet in causa Marciani Arelensis Episcopi, qui se Novatiani à Sacerdotibus Dei per to- tum orbem abstenti partibus adjunxerat, & à Catholicæ Ecclesiæ unitate atque à sa- cerdorij confessione discesserat. Faustinus Episcopus Lugdunensis, & suæ provinciæ coepiscopi, (qui Marcianum sacerdotio dejicere non poterant, quòd alterius provi- niciæ, nempe Narbonensis, esset Episco- pus) hac de re Stephanum Papam Relatione sua monuerunt, eamque Cypriano literis suis significarunt. De hæresi agebatur. Quo casu ex usu veteris disciplinae subvenire po- terant ceteri Episcopi, nulla habita ratione discriminis provinciarum, cùm idcirco copiosum corpus Sacerdotum concordia mutua glutino atque unitatis vinculo copula- tum esset, ut si quis ex collegio Episcopo- rum hæresim facere & gregem Christi la- cerare & vastare tentaret, impiis conatu- bus obsisterent ceteri. Vnde infert depo- nendum esse Marcianum, qui jam ab om- nibus Episcopis in damnatione Novatianorum fuerat prædamnatus. Ex quibus, in- quit, cùm Marcianus esse caperit, & se Nova- tiano conjungens, adversariis misericordie & pietatis extiterit, sententiam non dicat, sed ac- cipiat; nec sic agat quasi ipse judicaverit de col- legio Sacerdotum, cùm ipse sit ab universis Sa- cerdotibus judicatus. Licet verò in consilium deponendi Marciani Cyprianus unà cum collegio ceterorum Episcoporum consen- tiat; tamen quia Romanam Ecclesiam, & Perri Cathedram, & principalem esse pro- fitabatur, unde unitas sacerdotalis exorta sit, rō x̄p̄os rei judicatae & summam illam pronuntiandi auctoritatem in eam Eccle- siam confert, in re communī, quæ unita- rem respiciebat, & de qua Relatio ad eam missa fuerat. Quapropter, inquit Cyprianus, Stephanum Papam alloquens, facere te oportet plenissimas litteras ad coepiscopos nostros in Galliis confitutos, ne inimicum collegio nostro insultare patientur. Sed illustriora sunt verba quæ sequuntur; quibus decernendi & pronuntiandi de re proposita, juxta senten-

Vide lib. 7. c. 11.
f. 1.

Cyp. lib. 3. ep. 15;
97. Pamellij.

E iii

Cyp. lib. 1. ep. 45.
97. Pamellij.

tiā Gallicanorum & Africanorum Episcoporum, potestas Romanae Ecclesiae assertur, eīque plenissima executionis cura demandatur: *Dirigantur in Provinciam & ad plebem Arelate cōfistentem à te littere, quibus abſento Marciano, alius in locum ejus substituatur.* Nulla industria Novatores hoc testimonium Cypriani elevare possunt. Futilis est enim illa responsio, non deponi à Stephano Marcianum, sed deponendum declarari. Quinimo conceptis verbis Cyprianus exigit à Stephano, ut suis literis Marcianum damnet, atque adeo alium substituendum decernat.

IX. Veteri consuetudini à Concilio Nicæno firmata successit Concilij Sardicensis Decretum, quo appellationibus ad Romanam Ecclesiam modus quidam est præscriptus. Galliarum Episcopi ut Relationibus suis debitum officium apostolica sedi ante nicēnum Concilium impenderunt, ita & appellationibus damnatorum post Concilium Sardicense non obſtiterunt. Id docet Leo I. in epistola ad Episcopos provinciæ Vienensis: *Nobiscum itaque fraternitas vestra recognoscat, apostolicam sedem pro sui reverentia à vestre etiam provincie Sacerdotibus innumeris Relationibus esse consultam, & per diversarum, quemadmodum vetus confuctudo pesebat, appellationem causarum aut retractata aut confirmata sūisse judicia.* Quae apud Gallias à primis Ecclesiæ temporibus viguit hac in parte Romana Ecclesiæ auctoritas, locum suum etiam hodie apud nos obtinet, redintegrato aliqua ex parte usu Concilij Sardicensis, ut alibi dicetur. *

X. Alia est Relationis species, qua Synodi Generales utebantur, ut rerum gestarum seriem apostolica sedi per literas insinuarent, quibus Romani Pontificis consensum & exequendi curam petebant. Extant in eo genere officij, Synodi Arelatensis ad Silveltrum, & Sardicensis ad Iulium epistolæ, item secundæ Synodi, & sequentium Conciliorum, unde patet eo proposito missas, ut debita sedi apostolica reverentia servaretur. Quare Concilij Sardicensis Patres Relationem illam ex officio diceri satis significant, his verbis: *Hoc enim optimum & valde congruentissimum esse videbitur, si ad Caput, id est, ad Petri Apostoli sedem, de singulis quibusque provinciis Domini referant Sacerdotes.* Orientalium quoque Episcoporum relationem synodicam de Apollinaris heresi ad se missam ita Damasus exceptit ac si debitum sedi apostolica munus exsolvisserent. Quod testantur epistola Damasi ad Orientales prima verba apud Theodoretum: *Quod vestra charitas debitam*

Trop. l. 1. c.
10. 5. 7. 8. 9. 10.
11. 12. 13. 14. 15.
16. 17. 18. 19. 20.
21. 22. 23. 24. 25.
26. 27. 28. 29. 30.
31. 32. 33. 34. 35.
36. 37. 38. 39. 40.
41. 42. 43. 44. 45.
46. 47. 48. 49. 50.
51. 52. 53. 54. 55.
56. 57. 58. 59. 60.
61. 62. 63. 64. 65.
66. 67. 68. 69. 70.
71. 72. 73. 74. 75.
76. 77. 78. 79. 80.
81. 82. 83. 84. 85.
86. 87. 88. 89. 90.
91. 92. 93. 94. 95.
96. 97. 98. 99. 100.
101. 102. 103. 104. 105.
106. 107. 108. 109. 110.
111. 112. 113. 114. 115.
116. 117. 118. 119. 120.
121. 122. 123. 124. 125.
126. 127. 128. 129. 130.
131. 132. 133. 134. 135.
136. 137. 138. 139. 140.
141. 142. 143. 144. 145.
146. 147. 148. 149. 150.
151. 152. 153. 154. 155.
156. 157. 158. 159. 160.
161. 162. 163. 164. 165.
166. 167. 168. 169. 170.
171. 172. 173. 174. 175.
176. 177. 178. 179. 180.
181. 182. 183. 184. 185.
186. 187. 188. 189. 190.
191. 192. 193. 194. 195.
196. 197. 198. 199. 200.
201. 202. 203. 204. 205.
206. 207. 208. 209. 210.
211. 212. 213. 214. 215.
216. 217. 218. 219. 220.
221. 222. 223. 224. 225.
226. 227. 228. 229. 230.
231. 232. 233. 234. 235.
236. 237. 238. 239. 240.
241. 242. 243. 244. 245.
246. 247. 248. 249. 250.
251. 252. 253. 254. 255.
256. 257. 258. 259. 260.
261. 262. 263. 264. 265.
266. 267. 268. 269. 270.
271. 272. 273. 274. 275.
276. 277. 278. 279. 280.
281. 282. 283. 284. 285.
286. 287. 288. 289. 290.
291. 292. 293. 294. 295.
296. 297. 298. 299. 299.
300. 301. 302. 303. 304.
305. 306. 307. 308. 309.
310. 311. 312. 313. 314.
315. 316. 317. 318. 319.
320. 321. 322. 323. 324.
325. 326. 327. 328. 329.
330. 331. 332. 333. 334.
335. 336. 337. 338. 339.
340. 341. 342. 343. 344.
345. 346. 347. 348. 349.
350. 351. 352. 353. 354.
355. 356. 357. 358. 359.
360. 361. 362. 363. 364.
365. 366. 367. 368. 369.
370. 371. 372. 373. 374.
375. 376. 377. 378. 379.
380. 381. 382. 383. 384.
385. 386. 387. 388. 389.
389. 390. 391. 392. 393.
394. 395. 396. 397. 398.
399. 400. 401. 402. 403.
404. 405. 406. 407. 408.
409. 410. 411. 412. 413.
414. 415. 416. 417. 418.
419. 420. 421. 422. 423.
424. 425. 426. 427. 428.
429. 430. 431. 432. 433.
434. 435. 436. 437. 438.
439. 440. 441. 442. 443.
444. 445. 446. 447. 448.
449. 450. 451. 452. 453.
454. 455. 456. 457. 458.
459. 460. 461. 462. 463.
464. 465. 466. 467. 468.
469. 470. 471. 472. 473.
474. 475. 476. 477. 478.
479. 480. 481. 482. 483.
484. 485. 486. 487. 488.
489. 490. 491. 492. 493.
494. 495. 496. 497. 498.
499. 500. 501. 502. 503.
504. 505. 506. 507. 508.
509. 510. 511. 512. 513.
514. 515. 516. 517. 518.
519. 520. 521. 522. 523.
524. 525. 526. 527. 528.
529. 530. 531. 532. 533.
534. 535. 536. 537. 538.
539. 540. 541. 542. 543.
544. 545. 546. 547. 548.
549. 550. 551. 552. 553.
554. 555. 556. 557. 558.
559. 560. 561. 562. 563.
564. 565. 566. 567. 568.
569. 570. 571. 572. 573.
574. 575. 576. 577. 578.
579. 580. 581. 582. 583.
584. 585. 586. 587. 588.
589. 590. 591. 592. 593.
594. 595. 596. 597. 598.
599. 600. 601. 602. 603.
604. 605. 606. 607. 608.
609. 610. 611. 612. 613.
614. 615. 616. 617. 618.
619. 620. 621. 622. 623.
624. 625. 626. 627. 628.
629. 630. 631. 632. 633.
634. 635. 636. 637. 638.
639. 640. 641. 642. 643.
644. 645. 646. 647. 648.
649. 650. 651. 652. 653.
654. 655. 656. 657. 658.
659. 660. 661. 662. 663.
664. 665. 666. 667. 668.
669. 670. 671. 672. 673.
674. 675. 676. 677. 678.
679. 680. 681. 682. 683.
684. 685. 686. 687. 688.
689. 690. 691. 692. 693.
694. 695. 696. 697. 698.
699. 700. 701. 702. 703.
704. 705. 706. 707. 708.
709. 710. 711. 712. 713.
714. 715. 716. 717. 718.
719. 720. 721. 722. 723.
724. 725. 726. 727. 728.
729. 730. 731. 732. 733.
734. 735. 736. 737. 738.
739. 740. 741. 742. 743.
744. 745. 746. 747. 748.
749. 750. 751. 752. 753.
754. 755. 756. 757. 758.
759. 760. 761. 762. 763.
764. 765. 766. 767. 768.
769. 770. 771. 772. 773.
774. 775. 776. 777. 778.
779. 780. 781. 782. 783.
784. 785. 786. 787. 788.
789. 790. 791. 792. 793.
794. 795. 796. 797. 798.
799. 800. 801. 802. 803.
804. 805. 806. 807. 808.
809. 810. 811. 812. 813.
814. 815. 816. 817. 818.
819. 820. 821. 822. 823.
824. 825. 826. 827. 828.
829. 830. 831. 832. 833.
834. 835. 836. 837. 838.
839. 840. 841. 842. 843.
844. 845. 846. 847. 848.
849. 850. 851. 852. 853.
854. 855. 856. 857. 858.
859. 860. 861. 862. 863.
864. 865. 866. 867. 868.
869. 870. 871. 872. 873.
874. 875. 876. 877. 878.
879. 880. 881. 882. 883.
884. 885. 886. 887. 888.
889. 890. 891. 892. 893.
894. 895. 896. 897. 898.
899. 900. 901. 902. 903.
904. 905. 906. 907. 908.
909. 910. 911. 912. 913.
914. 915. 916. 917. 918.
919. 920. 921. 922. 923.
924. 925. 926. 927. 928.
929. 930. 931. 932. 933.
934. 935. 936. 937. 938.
939. 940. 941. 942. 943.
944. 945. 946. 947. 948.
949. 950. 951. 952. 953.
954. 955. 956. 957. 958.
959. 960. 961. 962. 963.
964. 965. 966. 967. 968.
969. 970. 971. 972. 973.
974. 975. 976. 977. 978.
979. 980. 981. 982. 983.
984. 985. 986. 987. 988.
989. 990. 991. 992. 993.
994. 995. 996. 997. 998.
999. 999. 999. 999. 999.

fidi apostolice reverentiam tribuit, vobis ipssi quoque maximo honori est. Sed de consensu Romani Pontificis, qui recte etiam apud veteres Confirmatio dicitur, quatenus necessarius esse censeretur, alibi accuratè dicendum est, & de more mittendorum fidei Decretorum ab Occidente in Orientem, & vice versa, quem Synodus Chalcedonensis commendat in Presphonetico sermone ad Marcianum Augustum.

C A P V T X L

Synopsis.

I. Persona Pontificis à nemine judicatur, ex Synodo Romana sub Symmacho, & ex Ennodio. Quia Romanus Episcopus est Caput omnium Sacerdotum.

II. Eadem Ecclesia Gallicana sententia in causa Symmachii: *imò pietas maior quam Romana Synodi, ex Avito.*

III. Antiqua regula, majorem sedem à minore non judicari, ex Cyrillo, Concilio Ephesino, & Chalcedonensi, & Pelagio.

IV. Inde fluxit vulgatum illud, Primam sedem à nemine judicari, in Altis dubius Simoniene Synodo. Et in Canonibus Silvestri, rejectis ab Hincmaro.

V. Discensus locus epistole Concilij Romani de Damaso apud Concilium aut Consistorium Principis judicando.

VI. Romanum Pontificem à nemine judicandum professus est Carolus M. & ceteri Galli in Synodo Romana. Purgatio Leonis Papæ, & Pachalis.

VII. Privilegium illud Romanae sedis confirmatum ab Octava Synodo. Ioannis XII. ex auctoratio reprobata. In causa heresos & schismatis cessat privilégium.

VIII. Ecclesia Gallicana canones Basileensis Concilij suscepit; sed Eugenij Pontificis depositione & electioni Felicis non adhescit.

IX. Pontifex ab Episcopis moneri potest, & satisfacere tenetur. Ex Octava Synodo, & Petro Damiani.

P RINCIPEM legibus solutum esse, eo sensu, ut etsi in leges impingat, paenit legum coerciri non possit, communis est Theologorum & Iurisconsultorum sententia; ita ut subdit, qui de Principi statu aliquid decernere sibi liberum esse putaverint, lege Iulia maiestatis teneantur. In hunc quoque dignitatis gradum adscitum fuisse Romanum Pontificem, Galliarum Reges & Episcopi unà cum ceteris sepiissime censuerunt. Symmacho à Clericis Ecclesiæ Romanae de criminibus atrocissimis accusato, & ab episcopatu per vim depulso, Theodosius Rex Italiæ cogit plenariam synodus omnium regni sui Sacerdotum, accedente ipsius Symmaci consensu. Liguriæ, Aemiliæ, & Venetiarum Episcopi